

רקע

האיחוד האירופי רואה חשיבות בפיתוח האינדיבידואל כפראקטיבי בעולם גלובאלי (במובן של שותפות בחשיבה גלובלית, לא רק השתתפות בשוק גלובאלי).

התפיסה היא ששיתופי פעולה בינלאומיים הם המודל העתידי, וצריך להרחיב ולפתח את העולם על בסיס רשתות, שיח ישיר בין מדינות על בסיס שוויוני, העצמת דיאלוג וקידום רעיונות חדשים.

אין שאיפה ליצירת אחידות של ההשכלה הגבוהה בכל העולם. הציפייה היא שרפורמות במדינות השונות יתבצעו מתוך מודעות ומחקר מעמיק: מה מקורות ההשראה שלך? מה המבנה שנרצה ליישם במערכת להשכלה גבוהה? מה רלוונטי גם לתרבות המקומית?

עולם גלובאלי

- Global engagement – אנשים רוצים להיות יותר שותפים בעולם הגלובאלי. זה חלק מהתפקיד של האוניברסיטאות באירופה עפ"י בולוניה
- Sustainable agenda 2030 - כדי להשיג את יעדי ה-SDG צריך עולם מחובר, שיתופי פעולה ומעורבות של ההשכלה הגבוהה
- דגש על הערכים אשר נרכשים דרך השכלה, דרך חינוך. לא רק ידע. לא רק מה מלמדים?

Social Inclusion:

- Inclusive knowledge sharing – הדגל של האיחוד האירופי (עם עניין גדל במדינות מתפתחות אפריקה וכו)
- דגש מיוחד ניתן בכנס על שילוב אוכלוסיות שנעדרות מההשכלה הגבוהה כיום (על בסיס כלכלי, אתני או אחר).
- העולם של היום הוא עולם של עילית. על רקע הגידול הצפוי באוכלוסייה העולמית (הכפלתה), לא רק השכלה בהיבט הפונקציונאלי, אלא הצורך העולה בתחום של מדעי החברה ופיתוח wellbeing של אוכלוסיית העולם
- כחלק משינויים דמוגרפיים עולמיים – לתת ביטוי למגוון חברתי, לתת לכולם הזדמנות לשיוויון בחינוך. לסטודנטים, לסגל אקדמי ומנהלי, כחלק מהאחריות גלובאלית והתפקיד החברתי הרחב של מערכת ההשכלה הגבוהה.
- יש מסמך ספציפי שקיבלנו עם הגדרה ל- Disadvantage population

השפעה/ האימפט של פרויקטים Capacity Building, ומה המטרות האסטרטגיות של התכנית עבור כל אחת מהמדינות?

דיון בפאנל (משתתפים: ירדן, מצריים, בוסניה הרצגובינה, גרמניה, איטליה)

- מודרניות, בינלאומיות, רפורמות לאומיות
- איכות הוראה, שיטות הוראה, תכני הוראה
- כל מוסד צריך לראות את הערך המוסף עבורו, ויחד לייצר סינרגיה בין השותפים כדי להשיג השפעה רחבה מחוץ למוסדות האקדמאים
- מהות התכנית היא בניית יכולות חדשות. השאלה המהותית היא איך בונים את היכולות האלו?
- ככלל הדרישה היא לחזק את הבעלות של הפרויקטים ע"י המדינות כדי להבטיח קיימות והמשכיות של הפרויקטים

- במדינות שונות יש תכניות לאומיות דומות לארסמוס: איטליה – תכנית שותפויות ידע, אפריקה – תכניות לשיתופי פעולה בין שתי מדינות
- האדפטיביות לקונטקסט המקומי חשובה. לא תמיד הסטנדרטים האירופים עונים על הצרכים המקומיים (כמו מערכת האקרדיטציה וכו). מצד שני תכניות של שותפות בין שתי מדינות בלבד היא פחות אפקטיבית מארסמוס כי לא תמיד יש את המוסדות הטובים ביותר במדינות הספציפיות. מעניין ללמוד מהמודלים השונים כהשראה לרעיונות ופיתוח תכניות.
- יוזמות נוספות – make our planet great again, HOPE, Middle east
- הממד הבינלאומי הוא חשוב מאוד לתהליכי מודרניזציה. רוצים לפתח בוגרים בינלאומיים שיכולים להתחרות בכל מקום בעולם. זה הקונספט של התכנית עבור חלק מהמדינות.
- המרכיב של בינלאומיות צריך להיות מובנה במערכת ובהוויה (לא רק במובן של ביקורים אחד אצל השני).
- האימפקט החשוב ביותר הוא שינוי תרבותי. Brain circulation, mindset change

תכנון אסטרטגי לפרויקטים:

- האסטרטגיה היא חלק מהותי וחשוב בבניית ההצעה בכל הממדים שלה (שותפויות אסטרטגיות, אסטרטגיה לפרויקט, לאימפקט וכו)
- היחסים הבין-אישיים הם בדר"כ נקודת ההתחלה אך לא האסטרטגיה.
- חשוב לא להשאיר את הפרויקטים רק בידי סגל כפרויקט מחקרי בלבד, אלא אלא לשלב רקטורים/נשיאים שיכולים להטמיע את נושא הפרויקט באסטרטגיה המוסדית וגם להשפיע על מדיניות
- Strategic motivation – בכניסה למעורבות בפרויקטים – יש לתכנן שיתופי פעולה ותרומה הדדית לכלל השותפים. יש לכך חשיבות ביצירת מעורבות עמוקה ואמיתית של השותפים.
- מה הרלוונטיות למדינה המקבלת. למצוא ולהתחבר לסיבה רחבה, גדולה יותר מהפרויקט עצמו, להיות מעורבים
- האם יש הזדמנויות נוספות דרך הפרויקט להרחיב את ההשפעה שלו (לחילופי סטונדנטים, לגייס חוקרים צעירים, מחקרים משותפים בין המוסדות ועוד). האם יש כישורים שכל הצדדים צריכים לפתח, האם השותפות ברמה המדינית חשובה ויש בה הזדמנויות נוספות?
- לשלב associated partners לנראות והפצה של התוצרים, ויצירת Spillover effect, multiply effect – מעבר לפרויקט עצמו
- הפרויקט הוא שדרה לבנות אמון ושיתופי פעולה ארוכי טווח, מחקר ועוד.
- יותר ויותר שיתופי פעולה בתחומים נוספים בין השותפים – זה ה-sustainability האמיתי של הפרויקט. זה מה שמצפים מפרויקטים מסוג כזה. הרשת והקשרים שנוצרים מתעצמים.
- יש יותר ויותר פוקוס על sustainability, המשכיות ותרומה הדדית של הפרויקטים, הסתכלות על spin-offs ו-project spill-over מהפרויקט
- בחלק מהמוסדות – יש ועדה פנימית שצריכה לאשר כניסה לפרויקטים כקואורדינטור (מתוך הבנת שיקולים רחבים של יכולות ניהול הפרויקט ועוד) וגם על מנת ליצור זיקה פנימית בין פרויקטי ניידות, מחקר ו capacity building בתוך המוסד

מה ניתן לשפר או לבקר? כדי לחזק את האימפקט של פרויקטים?

- בחירת השותפים והאנשים חשובים מאוד. התשוקה והמוטיבציה של האנשים המעורבים בפרויקט. זה עוזר להתמודד עם מצב שבו יש חילופי הנהלות במוסדות.
- חשיבות במחויבות מוסדית – לא רק מחויבות אישית
- לשלב היבטי מחקר רלוונטים לפרויקט כדי לחבר סגל, גם אם זה בהגדרה לא פרויקט מחקר
- לנסו לראות בסגל המעורב בפרויקט הוא גם beneficiary ולא רק המוסד (שינוי תפיסה)
- נדרשת יותר פתיחות וחשיפה לציבור של תוצרי הפרויקטים

- נדרשת מסגרת לאפשר שיפור של הפרויקטים תוך כדי תנועה (גמישות מצד האיחוד). תוך תהליך בקרת איכות במהלך הפרויקט, מתקבלות המצלות לשינויים לשיפור האימפקט בתוך תקופת הפרויקט.
- בניית גשרים דרך הפרויקט כדי ליצור שת"פ בניידות סטודנטים, ומחקר לחזק סינרגיה בין תכניות ניידות ו-capacity building
- אחריות לניהול הפיננסי היא רק על הקואורדינטור (אמנם לא משפטית אך בפועל יש תחושה כזו בין השותפים). יש שותפים שמנצלים זאת. איך אפשר להתמודד עם זה?

יעדים לתוכנית החדשה שתצא ב-2021 למשך 7 שנים – מה רוצים לשפר?

- בקול קורא האחרון מעל מחצית מהפרויקטים הם בתחום של פיתוח תכניות לימודים. הרבה בנושאים מדעיים.
- המטרה בעתיד לתמוך בפחות פרויקטים של פיתוח תוכניות ולהרחיב את הנוכחות של Structural Projects המבוססים על שיתופי פעולה והשפעה על הממשלה.
- לעסוק ב- forward looking fields (במיוחד במדינה כמו ישראל) לצד פרויקטים קטנים ומאוד קונקרטיים במדינות פחות מפותחות
- בהיבט ה"ל" – יש לעדכן/להגדיר בצורה טובה יותר את רשימת העדיפויות הלאומית – בשת"פ עם מל"ג
- גיוון הנושאים (גדש חזק יתר על מדעי הרוח ומדעי החברה)
- להצדיק בצורה טובה יותר פרויקטים רב-אזוריים (לא תמיד ברור האם המטרות והאתגרים אכן משותפים בפרויקטים מסוג זה)
- לצמצם את מספר ההגשות (לפנות מקום למוסדות חדשים ולא לרכז את הפרויקטים אצל המוסדות החזקים)
- שיתוף סטודנטים מאוכלוסיות מוחלשות
- שיתוף מוסדות קטנים
- הגשות במאגדים קטנים יותר
- פיתוח סגנון חיים של למידה, לא רק תוכן.
- e-learning & blend learning קשר בין מחקר והוראה – רואים בכל את מודל הלמידה של העתיד (בהקשר הזה - מה עושים במקומות שיש בהם מגבלה של גישה לאינטרנט?)
- להרחיב את מספר ה- associated partners

חזון לתוכנית לעתיד

- בסוף 2020 תסתיים התוכנית הנוכחית
- כרגע עובדים על התוכנית שתתחיל ב-2021 לתקופה של 7 שנים
- תקציב ארסמוס יוכפל מ-15 ביליון ל-30 ביליון. זה מעיד על החשיבות שהאיחוד נותן לנושא של פיתוח הון אנושי, השכלה גבוהה ומחקר
- מטרה: פיתוח ערכים, אזרחות גלובאלית (לא רק כושר מועסקות)
- Capacity building – מתוקצב בנפרד. טרם הוחלט על היקף המימון
- מודל המבוסס על תכנית טמפוס. פועל טוב לא השתנה הרבה ב-25 שנה האחרונות כי הוא טוב ונודע בתחומים רבים ומגוונים (ישמר)